

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobkyně: **N. B.**, zastoupené JUDr. Milanem Poláčkem, advokátem se sídlem Brno, Starobrněnská 13, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 7. 2005 č. j. 55 Az 176/2004 - 26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobkyně advokátu JUDr. Milanu Poláčkovi **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 6. 2004 č.j. OAM-1229/VL-11-ZA09-2004 nebyl žalobkyni (dále i „stěžovatelka“) udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění platném v době rozhodování ve věci (dále jen „zákon o azylu“), současně na ni nebyla vztažena překážka vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona. Žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu žalobkyně je obava z ekonomických potíží a pokračujících rodinných potíží ve vlasti, žalobkyně

se obává, že by ji rodina s dalším dítětem nepřijala a ona by dítě byla nucen nechat v České republice. Především však dle žalovaného žalobkyně požádala o azyl, aby si tímto způsobem legalizovala pobyt v České republice a zjistila potřebnou lékařskou péči v souvislosti s porodem dítěte. Žádost žalobkyně žalovaný správní orgán posuzoval na pozadí informací, které shromáždil ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2003. Žalobkyně vlast opustila v prosinci roku 2001 kvůli ekonomickým potížím a konfliktům s rodiči, přičemž hlavním důvodem byla snaha žalobkyně zabezpečit ekonomicky svého ročního syna, kterého zanechala v péči své matky. Popsané potíže však dle žalovaného nemohou být důvodem pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Žalobkyně pobývala na území České republiky na základě turistického víza, po vypršení jeho platnosti, tj. od března roku 2002, zde nadále pobývala bez platného oprávnění, obdržela také správní vyhoštění. O udělení azylu požádala v březnu 2004, protože by chtěla na území České republiky pobývat legálně, dle názoru žalovaného tedy podala žádost účelově, neboť se takto vyhýbá realizaci správního vyhoštění. Žalobkyně nesplňuje ani zákonné předpoklady pro udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu. Na základě osobní situace popsané žalobkyní v průběhu správního řízení žalovaný nezjistil zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že chápe a v žádném případě nezpochybňuje tíživou situaci žalobkyně, je však nucen zdůraznit fakt, že pobývala na území České republiky dva roky nelegálně, z toho jeden rok po převzetí rozhodnutí o správním vyhoštění, potřebu požádat o ochranu České republiky však pocítila až krátce před porodem, kdy si vstupem do azylové procedury zajistila bezplatnou lékařskou péči. Žalovaný po zhodnocení jednotlivých ustanovení § 91 zákona o azylu v případě žalobkyně nedospěl k závěru, že by náležela k osobám ohroženým skutečnostmi, které zakládají překážky dle citovaného zákonného ustanovení.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 7. 2005 č. j. 55 Az 176/2004 - 26 zamítl žalobu podanou žalobkyní proti citovanému rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění rozsudku soud shrnul skutková a právní zjištění ve věci a mimo jiné uvedl, že žalovaný se podrobně zabýval důvody vyplývajících z ustanovení § 12 zákona o azylu a hodnotil žalobkyní uváděné důvody, které ji vedly k podání žádosti o udělení azylu. Zásadním důvodem byla skutečnost, že se žalobkyně obávala ekonomických potíží a pokračujících rodinných potíží. Jak vyplývá ze správního spisu ve věci, v době podání žádosti o udělení azylu i v době pohovoru k této žádosti se žalobkyni dosud nenarodilo dítě a ve spise se nenachází do doby vydání rozhodnutí, tj. do dne 18. 6. 2004, žádná zmínka o tom, že by se již žalobkyni dítě narodilo. Žalobkyní uplatněné důvody pak žalovaný správní orgán podrobně hodnotil z pohledu ustanovení § 12 zákona o azylu a v souladu se zákonem odůvodnil své rozhodnutí o neexistenci důvodu pro udělení azylu jak z hledisek vyplývajících z ustanovení § 12 zákona o azylu, tak z hledisek vyplývajících z ustanovení § 14 zákona o azylu a rovněž uvedl neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 téhož zákona, se závěry žalovaného se krajský soud ztotožnil. Krajský soud dále uvedl, že se nezabýval námitkami žalobkyně týkajícími se jejího narozeného dítěte (narozeno dne 19. 4. 2004), neboť se jedná o nové skutečnosti, které sice nastaly v průběhu správního řízení, žalovaný správní orgán se však o nich dozvěděl až po vydání svého rozhodnutí. Navíc, pokud žalobkyně tvrdí, že otcem jejího dítěte je český státní občan, pak tato skutečnost je v rozporu s jejími tvrzeními uváděnými v protokolu o pohovoru, kde uvedla, že se s tímto mužem seznámila teprve v únoru 2004 a otcem dítěte je její ruský přítel, kterého následovala do České republiky. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené správní rozhodnutí bylo vydáno ve shodě se zákonem a žalobu jako nedůvodnou zamítl dle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“).

Proti rozsudku Krajského soudu v Brně podala stěžovatelka včas kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatelka se domnívá, že krajský soud v předcházejícím řízení nesprávně posoudil nezákonnost rozhodnutí žalovaného zejména s ohledem na skutečnost, že žalovaný v řízení o udělení azylu porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení, ve znění platném v době rozhodování ve věci (dále jen „správní řád“). Stěžovatelka má za to, že žalovaný nedostatečně zohlednil její stávající situaci, vazby, které má se synem na území České republiky a zcela nevyhovující prostředí v zemi původu, a že uvedené okolnosti jsou dostatečně minimálně pro přiznání překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka vytýká krajskému soudu pochybení tkvící v nesprávném posouzení právní otázky, kde leží hranice a mantinely správního uvážení, při jejichž překročení již postup správního orgánu nese rysy svévole. Dle stěžovatelky bylo nutno, aby žalovaný zkoumal, zda nebyly v jejím případě dány důvody pro udělení humanitárního azylu a v tomto směru také odborně, konkrétně a individuálně její případ posoudil. Konstatoval-li žalovaný, že je stěžovatelka těhotná, bylo dle jejího názoru zcela nezbytné podrobně se zabývat okolnostmi podporujícími možnost udělení azylu právě z důvodů humanitárních, a to zejména se zřetelem na možnost, že je-li otcem dítěte český státní občan, že by bylo dítě rovněž státním občanem České republiky. Takové posouzení však v rozhodnutí žalovaného absentuje. Stěžovatelka navrhuje napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, zároveň navrhuje přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje žalovaný na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Dle názoru žalovaného námitka stěžovatelky týkající se nezohlednění vazeb, které má spolu s nezletilým synem na území České republiky, nikterak nezpochybňuje jeho rozhodnutí, protože narození syna stěžovatelky a jeho vazba na českého přítele stěžovatelky byly žalovanému oznámeny až po vydání rozhodnutí. Stěžovatelka také neuvedla žádné obavy, které by byly relevantní ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. Pro žalovaného je podání kasační stížnosti stěžovatelkou s návrhem na odkladný účinek stejně účelovým úkonem, jako bylo její podání žádosti o azyl a žaloby ke krajskému soudu, stěžovatelka si chtěla svými podáními legalizovat pobyt na území České republiky. Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek Krajského soudu v Brně a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V podané kasační stížnosti stěžovatelka předně namítá důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je vybrána nesprávná právní norma, popř. je sice vybrána správná právní norma, ale je nesprávně vyložena nebo aplikována.

Právní otázkou, kterou se krajský soud v předcházejícím řízení zabýval, byla především otázka, zda důvody, pro které stěžovatelka požádala o udělení azylu, mohou být důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka v žádosti o udělení azylu podané dne 20. 3. 2004 uvedla, že vlast opustila v prosinci roku 2001

z ekonomického důvodu, do České republiky přijela za prací, o azyl požádala, protože je těhotná, matka ji nechce přijmout zpět, bylo jí uděleno správní vyhoštění, chce získat doklady pro legální pobyt. Dále stěžovatelka uvedla (při pohovoru k žádosti o udělení azylu dne 13. 5. 2004), že při odchodu z vlasti následovala svého přítele ruské národnosti, oba tu pracovali, po čase, když otěhotněla, ji opustil, a že se v únoru 2004 seznámila s Čechem, se kterým tu žije a který chce uznat za své její dítě. Stěžovatelka připustila, že jiné než ekonomické problémy ve vlasti neměla, ani neměla problémy se státními orgány. V případě návratu do vlasti by neuživila své dítě, neměla by kde bydlet, pokračovaly by rodinné potíže. Dle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, soud se všemi těmito skutečnostmi řádně zabýval a dospěl ke správnému závěru (přičemž se ztotožnil s názorem žalovaného), že stěžovatelkou uváděné důvody nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť stěžovatelka byla k opuštění vlasti (kde měla ekonomické problémy) a k podání žádosti o udělení azylu (žádost podala až po několika letech pobytu zde a po obdržení správního vyhoštění, aby si legalizovala další pobyt) vedena důvody azylově irelevantními.

Rovněž tak krajský soud a žalovaný správně konstatovaly, že u stěžovatelky neexistují překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. V případě stěžovatelky nebylo shledáno nic, co by nasvědčovalo jejímu tvrzení o jejich existenci, když v rámci správního řízení o udělení azylu stěžovatelka neuváděla, že by ve státě původu měla nějaké problémy se státními orgány či institucemi z důvodu své rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k sociální skupině, pro politické přesvědčení, že by jí hrozilo nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo by byl její život ohrožen v důsledku válečného konfliktu. Státní orgány stěžovatelce nebránily vycestovat ze země, v případě návratu se jejich jednání neobávala. Žalovaný se s otázkou existence překážek vycestování dle ustanovení § 91 zákona o azylu ve svém rozhodnutí vypořádal dostatečným způsobem, krajský soud v rozsudku odkázal na jeho odůvodnění a Nejvyšší správní soud nemá k tomuto posouzení žádné výhrady.

Co se týče námítky stěžovatelky, že v jejím případě nebyly dostatečně zohledněny důvody humanitární pro udělení azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou konstatuje, že na udělení azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu není právní nárok, a že samotné správní rozhodnutí týkající se humanitárního azylu podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. V daném případě se stěžovatelka v rámci řízení o udělení azylu poskytnutí azylu dle § 14 zákona o azylu nedomáhala a žalovaný správní orgán rozhodující ve věci tak tuto možnost vážil jen z obecného hlediska, přičemž po posouzení osobní situace stěžovatelky a poměrů v zemi její státní příslušnosti jí humanitární azyl neudělil. Ke stejnému právnímu závěru ve věci dospěl v řízení o žalobě také krajský soud. Nejvyšší správní soud se s uvedenými závěry žalovaného a krajského soudu ztotožňuje, neboť stěžovatelkou nebyly v průběhu správního řízení a koneckonců ani přezkumného řízení soudního předestřeny žádné

zásadní skutečnosti (nelze za ně bez přistoupení dalších okolností považovat ani těhotenství stěžovatelky či narození dítěte), jež by mohly být považovány za hodné zvláštního zřetele.

Stěžovatelka v kasační stížnosti rovněž uplatňuje důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu, soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Stěžovatelka namítá porušení několika ustanovení správního řádu žalovaným a zejména uvádí, skutková podstata, ze které žalovaný vycházel nemá oporu ve spise, neboť se žalovaný nezabýval skutečností, že se jí narodilo dítě.

Nejvyšší správní soud na základě správního spisu dospěl ke shodnému závěru jako krajský soud, a to že žalovaný se danou věcí zabýval svědomitě a odpovědně (v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 správního řádu), v rámci správního řízení provedl řádné dokazování, opatřil si dostatek podkladů pro rozhodnutí, přičemž vycházel zejména z tvrzení stěžovatelky uváděných v žádosti o udělení azylu ze dne 20. 3. 2004 a v pohovoru k této žádosti ze dne 13. 5. 2004. Na základě opatřených podkladů zjistil žalovaný v souladu s ustanovením § 3 odst. 4 a § 32 odst. 1 správního řádu přesně a úplně skutkový stav věci, který rozebral v kontextu platné právní úpravy a dospěl k závěrům uvedeným v rozhodnutí. Rozhodnutí žalovaného vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci (ustanovení § 46 správního řádu) a jeho odůvodnění obsahuje v souladu s ustanovením § 47 odst. 3 správního řádu uvedení skutečností, které byly podkladem rozhodnutí, úvahy, kterými byl žalovaný veden při hodnocení jednotlivých důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval. Krajský soud tak zcela správně neshledal v daném správním řízení o udělení azylu stěžovatelkou vytýkané vady řízení a vyslovil s napadeným rozhodnutím žalovaného souhlas.

Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou také připomíná, že povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu dle zákona o azylu, jen tehdy, pokud žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v zákoně uvedené. Z žádného ustanovení zákona o azylu však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu, jež žadatel neuplatnil, a poté k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Jelikož stěžovatelka žalovanému v rámci celého správního řízení o udělení azylu nesdělila, že se jí dne 19. 4. 2004 narodilo dítě, nemohla se této skutečnosti účinně dovolávat později v řízení o žalobě a nemůže se jí dovolávat ani v řízení o kasační stížnosti.

Na závěr Nejvyšší správní soud upozorňuje, že právní institut azylu nelze směšovat s instituty sloužícími k legalizaci pobytu cizinců na území České republiky, které jsou vymezeny například v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, v platném znění.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud neshledal uplatněné důvody podání kasační stížnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. oprávněnými a kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.

S přihlédnutím k ustanovení § 78b odst. 1 zákona o azylu, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Krajský soud v Brně stěžovatelce k její žádosti ustanovil zástupcem advokáta pro řízení o kasační stížnosti, náklady řízení v tomto případě hradí stát. Náklady spočívají v odměně za dva úkony právní služby v částce 2000 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění platném do 31. 8. 2006] a v náhradě hotových výdajů v částce 150 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem 2150 Kč. Tato částka bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupce JUDr. Milana Poláčka do 1 měsíce od právní moci rozsudku

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

